



Revisionsrapport

Beslutad: 2022-03-30

Diarienummer:3.1.2-2021-0585

Till: Exportkreditnämnden

Revisionsrapport – Exportkreditnämndens årsredovisning 2021

Riksrevisionen har granskat Exportkreditnämndens (EKN) årsredovisning 2021, daterad 2022-02-15. Vi vill med denna revisionsrapport uppmärksamma er på iakttagelser från vår granskning.

Våra iakttagelser har inte påverkat revisionsberättelsen.

Vi vill att ni svarar på denna revisionsrapport senast 2022-05-24. Beskriv om och i så fall vilka åtgärder ni planerar för att rätta till iakttagelserna.

Sammanfattning

Vi har i granskningen gjort följande iakttagelser:

- EKN:s principer för bokföring av administrativa intäkter kan innebära en felaktig redovisning av den ekonomiska ställningen för verksamheten. EKN kan därför ha levererat in för höga belopp till staten.
- EKN har tagit ut administrativa avgifter som ger för höga intäkter i förhållande till det ekonomiska målet för verksamheten.
- EKN har, utan regeringens formella godkännande, valt att i årsredovisningen separera redovisningen av den tillfälliga rörelsegarantin för stora företag från övriga garantier och leverera in överskott till staten

först när garantierna löper ut. Regeringen har i efterhand godkänt EKN:s hantering.

EKN:s principer för bokföring av administrativa intäkter kan innebära en felaktig redovisning av den ekonomiska ställningen för verksamheten

EKN periodiserar inte intäkter inom den administrativa verksamheten utan bokför intäkterna när kunderna betalar sina avgifter. Konsekvensen kan vara att EKN redovisar vissa intäkter i fel period för den administrativa verksamheten och därmed också levererar in felaktiga ekonomiska överskott till staten.

I de allra flesta fall betalar EKN:s kunder sina avgifter i förskott, det vill säga när en garanti utfärdas och inte under garantins löptid. EKN:s redovisningsprincip är att bokföra administrativa intäkter kassamässigt när kunden betalar sina avgifter. EKN motiverar principen med att myndigheten har en stor del av sina administrativa kostnader under offertarbetet, det vill säga innan EKN har ställt ut någon garanti. EKN:s garantier har långa löptider och kostnader kan uppkomma för administration och skadehantering under hela garantins löptid. Även om EKN har huvuddelen av sina kostnader under offertarbetet kan kostnader tillkomma under hela dess löptid vilket innebär att intäkter och kostnader inte fullt ut matchas i tid, vilket är ett krav enligt 2 kap. 7 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Under 2021 har EKN utfärdat en stor mängd nya garantier och de administrativa intäkterna har ökat kraftigt, från 353 miljoner kronor 2020 till 608 miljoner kronor 2021. EKN:s administrativa kostnader har samtidigt inte alls ökat i samma omfattning. Detta styrker vår bedömning att den kassamässiga redovisningsprincipen kan ge en felaktig bokföring av administrativa intäkter och därmed ge en felaktig redovisning av verksamhetens ekonomiska ställning.

EKN ska enligt regleringsbrevet leverera in ekonomiska överskott i den administrativa verksamheten till staten. Ytterligare en konsekvens av den kassamässiga redovisningsprincipen kan därför vara att EKN har levererat in för höga belopp till staten.

Rekommendation

Vi rekommenderar EKN att se över principen för hur EKN bokför intäkter i den administrativa verksamheten. Utgångspunkten bör vara att intäkter och kostnader ska matcha varandra i tid.

EKN tar ut för höga avgifter inom den administrativa verksamheten

För 2021 redovisar EKN ett ekonomiskt överskott för den administrativa delen av verksamheten på 319 miljoner kronor, vilket utgör 114 procent av verksamhetens kostnader. För 2020 redovisade EKN ett ekonomiskt överskott på 98 miljoner kronor, vilket utgjorde 38 procent av verksamhetens kostnader. De ekonomiska resultaten för 2020 och 2021 visar att EKN sannolikt tar ut för höga avgifter inom den administrativa verksamheten. En del av överskottet kan vara resultatet av att EKN inte har periodiserat delar av intäkterna för att matcha kommande perioders kostnader, se iakttagelsen ovan.

För varje garanti tar EKN ut en garantiavgift som motsvarar statens förväntade förlust i enlighet med 14 § förordning om utlåning och garantier (2011:211). Det ekonomiska målet för garantiverksamheten är att den totalt sett över tid ska vara självbärande enligt 2 § förordning (2007:1217) med instruktion för EKN. Utöver garantiavgifter tar EKN ut administrativa avgifter som ska täcka EKN:s administrationskostnader enligt 17 § förordning om utlåning och garantier (2011:211). Det finns inget explicit ekonomiskt mål för EKN:s administrativa verksamhet, varför vår bedömning är att målet full kostnadstäckning enligt 5 § avgiftsförordningen (1992:191) gäller. Full kostnadstäckning innebär att intäkterna på ett eller några års sikt ska täcka verksamhetens kostnader.

EKN införde från och med 2019 uppdaterade principer för hur myndigheten tar ut administrativa avgifter. Även om EKN endast har tillämpat de nya avgifterna under tre år visar de ekonomiska överskotten att EKN behöver göra en förnyad översyn av nivån på avgifterna för att säkerställa att EKN efterlever det ekonomiska målet om full kostnadstäckning. Vi bedömer att detta är särskilt viktigt eftersom EKN enligt regleringsbrevet ska leverera in ekonomiska överskott till staten.

Rekommendationer

Vi rekommenderar EKN att se över nivån på de administrativa avgifterna med beaktande av det ekonomiska målet om full kostnadstäckning.

Brister i hur EKN har hanterat redovisningen av rörelsekreditgarantier för stora företag

EKN har valt att separera redovisning och hantering av den tillfälliga rörelsekreditgarantin för stora företag utan att ha fått ett formellt godkännande av regeringen. Om regeringen inte i ett sent skede hade godkänt hanteringen skulle EKN kunnat ha överskridit sina befogenheter.

EKN hade till följd av coronapandemin tillfälligt under perioden mars 2020 till juni 2021 lämnat rörelsekrediter för stora företag. Utan regeringens medgivande hade EKN

- redovisat produkten separat, både i resultatredovisningen och i en separat resultaträkning i årsredovisningens finansiella delar
- beslutat att leverera in över förväntansriktiga garantiavgifter till staten först när garantierna löpt ut om fem år, trots att EKN:s instruktion reglerar att EKN senast den 28 februari årsvis i efterskott ska leverera in över förväntansriktiga garantiavgifter
- inte redovisat något ekonomiskt resultat för de riskavspeglande premierna utan i stället redovisat överskottet som en skuld till staten.

Efter våra muntliga rekommendationer har EKN i februari 2022 kontaktat Utrikesdepartementet för att få till ett regeringsbeslut om att EKN ska hantera rörelsekreditgarantierna separat och betala in överskott till staten först när garantierna är avslutade och slutredovisade. Regeringen fattade den 17:e februari 2022 beslut enligt EKN:s förslag.

Rekommendation

Vi rekommenderar EKN att stärka den interna styrningen och kontrollen genom att:

- säkerställa att myndigheten hanterar sina garantier i enlighet med regeringens formella styrning
- i god tid kontakta regeringen om EKN önskar ändringar i regeringens styrning.

Ansvarig revisor Stefan Andersson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Jimmy Jillefors har varit föredragande.

Stefan Andersson

För kännedom

Regeringen

Utrikesdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen